



## Nyhed

# Ombudsmanden opfordrer kriminalforsorgen til øget opmærksomhed ved brug af peberspray

I 2017 blev peberspray 125 gange brugt som magtmiddel mod indsatte i landets fængsler og arrester. Det er næsten dobbelt så mange gange som året før. Nu opfordrer ombudsmanden kriminalforsorgen til at overveje, om der er behov for yderligere tiltag for at sikre, at reglerne følges, når der bruges peberspray.

4. januar 2018

Ombudsmandens opfordring til kriminalforsorgen afleveres i forbindelse med en konkret sag, hvor en fængselsbetjent sprøjtede peberspray mod en indsat i cellen. Efter ombudsmandens opfattelse forekommer det ud fra oplysningerne i sagen umiddelbart tvivlsomt, om det var nødvendigt at anvende magt.

”Peberspray er et alvorligt magtmiddel. Og det er vigtigt, at fængsler og arrester kun bruger peberspray, når der er grundlag for det. Derfor opfordrer jeg nu kriminalforsorgen til at overveje, om der bør gøres mere for at sikre, at peberspray kun anvendes i overensstemmelse med reglerne,” siger Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen.

Han oplyser, at ombudsmandsinstitutionen selv vil følge op på brugen af peberspray under fremtidige tilsynsbesøg.

### Den konkrete sag

Under et tilsynsbesøg i en arrest fik ombudsmandens besøgshold at vide, at der havde været brugt peberspray mod en indsat. I rapporten fremstod forløbet sådan, at den indsatte havde smadret inventar og kastet en kaffemaskine mod gulvet, hvorefter personalet sprøjtede peberspray mod den indsatte i cellen og lukkede døren.

Ombudsmanden undrede sig over beskrivelsen af forløbet i forhold til de krav, der gælder, før myndighederne må anvende peberspray. Forløbet er blevet yderligere belyst under ombudsmandens behandling af sagen. Men

det har ikke været muligt at fremskaffe dokumentation, der på en tilstrækkelig fyldestgørende måde beskriver de faktiske forhold, så der kan foretages en endelig vurdering af, om arresten fulgte reglerne. Sagen illustrerer således, hvor vigtig en sådan dokumentation er for en reel efterprøvelse af lovligheden af iværksatte magtanvendelser.

Svarene fra myndighederne får desuden ombudsmanden til at kalde det "meget beklageligt", at arresten ikke havde en mere sikker forståelse af, hvornår der kan bruges peberspray.

*Læs uddrag af ombudsmandens udtalelse (anonymiseret) her.*

For yderligere oplysninger:

Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen, telefon 20 33 97 52.

Afdelingschef i Tilsynsafdelingen Morten Engberg, telefon 33 13 25 12.

## **FAKTA**

### **HVAD ER PEBERSPRAY?**

I de almindelige bemærkninger til lovforslag L 93 af 8. december 2010 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Anvendelse af peberspray som magtmiddel mv.) er peberspray bl.a. beskrevet således:

"Pebersprayen udsender en tynd, komprimeret stråle, som virker i en afstand af op til 6-7 meter. Pebersprayen skal ramme den pågældende i ansigtet/panden for at virke optimalt og forårsager akut øjenkrampe med deraf følgende midlertidig blindhed, som varer i ca. 30-45 minutter, og peberspray er derfor effektivt som middel til pacificering. Virkningen indtræffer øjeblikkeligt, selv hvis den pågældende har lukket øjnene under påvirkningen, fordi pebersprayen vil virke, når vedkommende blinker med øjnene. Foruden akut øjenkrampe giver peberspray svien i huden, irritation af slimhinderne og hoste, og desuden vil den pågældende, der rammes, blive desorienteret og føle ubehag."

### **REGELGRUNDLAGET**

Straff fuldbyrdelseslovens § 62 om magtanvendelse over for indsatte lyder sådan:

”§ 62. Direktoratet for Kriminalforsorgen og kriminalforsorgsområdet kan anvende magt over for en indsat, hvis det er nødvendigt

- 1) for at afværge truende vold, overvinde voldsom modstand eller for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse,
- 2) for at hindre undvigelse eller standse undvegne eller
- 3) for at gennemtvinge en påbudt foranstaltning, når øjeblikkelig gennemførelse af denne er nødvendig og den indsatte afviser eller undlader at følge personalets anvisninger herom.

*Stk. 2.* Magtanvendelse kan ske ved greb, skjold, stav, peberspray og tåregas.

*Stk. 3.* Magtanvendelse må ikke gennemføres, såfremt det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

*Stk. 4.* Magtanvendelse skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Der skal gennemføres lægetilsyn efter magtanvendelse, hvis der er mistanke om sygdom, herunder om tilskadekomst, hos den indsatte i forbindelse med anvendelsen af magt, eller hvis den indsatte selv anmoder om lægehjælp.

*Stk. 5.* Justitsministeren fastsætter regler om bæring af magtmidler og anvendelse af magt over for indsatte.”

#### **OMBUDSMANDENS TILSYNSBESØG**

Folketingets Ombudsmand foretager regelmæssige tilsynsbesøg bl.a. på steder, hvor mennesker er eller kan blive berøvet deres frihed. Tilsynsbesøgene sker dels som led i ombudsmandens almindelige tilsynsvirksomhed efter § 18 i ombudsmandsloven, dels i henhold til den valgfri protokol til FN-konventionen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Ombudsmandens arbejde efter protokollen udføres i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY - Dansk Institut Mod Tortur. DIGNITY og Institut for Menneskerettigheder bidrager i samarbejdet med særlig lægelig og menneskeretlig ekspertise.

*Læs mere om ombudsmandens tilsynsbesøg her.*